Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

5. juuni 2014*

Põllumajandus — Ühine põllumajanduspoliitika — Ühtne otsemaksete kava — Määrus (EÜ) nr 73/2009 — Artiklid 34, 36 ja 137 — Toetusõigused — Arvestamise alus — Võrdlusperioodil põllumajandustootja valduses olnud kariloomade ja maatükkide eest makstud toetus — Põllumajandusmaa pindala kindlaksmääramise korra muutmine — Toetuskõlblike hektarite arvu vähendamine — Põllumajandustootja nõue, et vähendataks tema toetusõiguste arvu ja suurendataks toetusõiguste ühikuväärtust — Määrus (EÜ) nr 796/2004 — Artikli 73a lõige 2a — Lubatavus

Kohtuasjas C-105/13,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel College van Beroep voor het bedrijfsleven'i (Madalmaad) 27. veebruari 2013. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 4. märtsil 2013, menetluses

P. J. Vonk Noordegraaf

versus

Staatssecretaris van Economische Zaken,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Tizzano, kohtunikud A. Borg Barthet (ettekandja), E. Levits, M. Berger ja F. Biltgen,

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Madalmaade valitsus, esindajad: M. Bulterman ja B. Koopman,

— Euroopa Komisjon, esindajad: H. Kranenborg ja G. von Rintelen,

olles 6. veebruari 2014. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada nõukogu 19. jaanuari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 73/2009, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames põllumajandustootjate suhtes kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks, muudetakse määruseid (EÜ) nr 1290/2005, (EÜ) nr 247/2006, (EÜ) nr 378/2007 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1782/2003 (ELT L 30, lk 16, ja parandus ELT 2010, L 43, lk 7), artikleid 34, 36 ja 137.

2 See eelotsusetaotlus esitati P. J. Vonk Noordegraafi ja Staatssecretaris van Economische Zaken'i (majandusasjade riigisekretär, edaspidi „Staatssecretaris") vahelises kohtuvaidluses ühtsete toetusõiguste muutmise üle toetuskõlbliku pindala kindlaksmääramise korra muutmise tagajärjel.

Õiguslik raamistik

Määrus (EÜ) nr 1782/2003

3 Nõukogu 29. septembri 2003. aasta määrusega (EÜ) nr 1782/2003, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks ning muudetakse määruseid (EMÜ) nr 2019/93, (EÜ) nr 1452/2001, (EÜ) nr 1453/2001, (EÜ) nr 1454/2001, (EÜ) nr 1868/94, (EÜ) nr 1251/1999, (EÜ) nr 1254/1999, (EÜ) nr 1673/2000, (EMÜ) nr 2358/71 ja (EÜ) nr 2529/2001 (ELT L 270, lk 1; ELT eriväljaanne 03/04, lk 269; ja parandused ELT 2004, L 94, lk 70), kehtestati muu hulgas toodangust lahti seotud põllumajandustootjate sissetulekutoetuse kord. Kõnealune kord, mida nimetatakse selle määruse artiklis 1 „ühtseks otsemaksete kavaks", hõlmab teatavaid otsetoetusi, mida maksti põllumajandustootjatele seni kehtinud eri kavade alusel.

4 Ühtse otsemaksete kava rakendamiseks võisid liikmesriigid valida kas nn ajaloolise või regionaalse mudeli.

5 Niinimetatud ajaloolise mudeli puhul oli põllumajandustootjatel, kes olid võrdlusperioodi kalendriaastate 2000–2002 jooksul saanud toetust vähemalt määruse nr 1782/2003 VI lisas osutatud ühe toetuskava alusel, õigus saada „toetusõigusi", mida iga põllumajandustootja kohta arvutatakse võrdlussumma põhjal, võttes aluseks vastava toetuskava raames asjaomasel ajavahemikul makstud tasude summa aastase keskmise.

6 Selle määruse artiklis 43 „Toetusõiguste kindlaksmääramine" oli sätestatud:

„1. Ilma et see piiraks artikli 48 kohaldamist, saab põllumajandustootja toetusõiguse hektari kohta, mis arvutatakse, jagades võrdlussumma kõikide nende hektarite arvu kolmeaastase keskmisega, mis võrdlusperioodil andsid õiguse VI lisas loetletud otsetoetustele.

Toetusõiguste koguarv on võrdne eespool nimetatud hektarite keskmise arvuga.

[...]

2. Lõikes 1 märgitud hektarite arv sisaldab lisaks:

[...]

b) kogu söödamaa võrdlusperioodil.

3. Käesoleva artikli lõike 2 punkti b kohaldamisel tähendab söödamaa põllumajandusettevõtte seda pindala, mida vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 2419/2001 […] artiklile 5 võis kogu kalendriaasta jooksul kasutada loomade kasvatamiseks, sealhulgas segakasutus- ja segakultuurialad. Söödamaa ei hõlma:

— hooneid, metsa, tiike ja teid,

— muude ühenduse toetuse saamise toetuskõlblike põllukultuuride või püsikultuuride või aiakultuuride kasvatamiseks kasutatavaid pindalasid,

— alasid, mis on hõlmatud teatavate põllukultuuride tootjatele kehtestatud toetussüsteemiga, mida kasutatakse vastavalt kuivsööda toetuskavale või vastavalt siseriiklikule või ühenduse maa tootmisest kõrvaldamise kavale.

[...]".

Määrus nr 73/2009

7 Määrusega nr 73/2009 tunnistati kehtetuks ja asendati määrus nr 1782/2003 alates 1. jaanuarist 2009. Selle põhjendus 49 on sõnastatud järgmiselt:

„Toetusõiguste algsel jaotamisel liikmesriikide poolt tõid mõningad vead kaasa iseäranis kõrged maksed põllumajandustootjatele. Sellisele eeskirjade rikkumisele kohaldatakse tavapäraselt kuni parandusmeetmete võtmiseni finantskorrektsiooni. Kuid võttes arvesse esimesest toetusõiguste määramisest möödunud aega, tooks vajaliku korrektsiooni kehtestamine liikmesriikide jaoks kaasa ülemäärased õiguslikud ja halduslikud piirangud. Seetõttu tuleks õiguskindluse huvides selliste maksete jaotamine reguleerida".

8 Määruse nr 73/2009 artikli 2 punkti h kohaselt on „„põllumajandusmaa" viljelusmaa, püsirohumaa või püsikultuuride all olev maa-ala".

9 Määruse artiklis 14 on ette nähtud:

„Iga liikmesriik loob ühtse haldus- ja kontrollsüsteemi (edaspidi „ühtne süsteem") ja kasutab seda.

[...]".

10 Määruse nr 73/2009 artikli 33 lõikes 1 on sätestatud:

„Põllumajandustootjad võivad ühtse otsemaksete kava raames toetust saada juhul, kui:

a) neil on määruse (EÜ) nr 1782/2003 kohaselt omandatud toetusõigused;

[...]".

11 Määruse nr 73/2009 artiklis 34 on sätestatud:

„1. Ühtse otsemaksete kava raames makstakse põllumajandustootjatele toetust toetuskõlbliku hektari kohta toetusõiguse aktiveerimisel. Aktiveeritud toetusõigused annavad õiguse nendega kindlaksmääratud summa maksmiseks.

2. Käesoleva jaotise kohaldamisel tähendab mõiste „toetuskõlblik hektar”:

a) põllumajandusliku majapidamise põllumajandusmaad ning mis tahes maad, kus kasvatatakse lühikese raieringiga madalmetsa (CN-kood ex 0602 90 41), mida kasutatakse põllumajanduslikuks tegevuseks või peamiselt põllumajanduslikuks tegevuseks, kui maad kasutatakse ka mittepõllumajanduslikuks tegevuseks [...]”.

12 Määruse artiklis 36 on ette nähtud:

„Toetusõigusi hektari kohta ei muudeta, kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti.

Komisjon kehtestab artikli 141 lõikes 2 osutatud korras üksikasjalikud eeskirjad toetusõiguste, eelkõige toetusõiguste osade muutmise kohta alates 2010. aastast.”

13 Määruse nr 73/2009 artiklis 137 on sätestatud järgmist:

„1. Enne 1. jaanuari 2009 põllumajandustootjatele määratud toetusõigusi käsitatakse alates 1. jaanuarist 2010 seaduslike ja korrektsetena.

2. Lõiget 1 ei kohaldata faktiliselt ebakorrektsete taotluste põhjal põllumajandustootjatele määratud toetusõiguste suhtes, välja arvatud siis, kui põllumajandustootja ei oleks saanud viga tegelikkuses avastada.

3. Käesoleva artikli lõige 1 ei piira komisjoni õigust teha määruse (EÜ) nr 1290/2005 artiklis 31 osutatud otsuseid kulude kohta seoses igal kalendriaastal kuni aastani 2009 (kaasa arvatud) makstud toetuste eest”.

Määrus (EÜ) nr 796/2004

14 Komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 796/2004, millega kehtestatakse nõukogu määrustes (EÜ) nr 1782/2003 ja (EÜ) nr 73/2009 ette nähtud nõuetele vastavuse, toetuse ümbersuunamise ning ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi rakendamise üksikasjalikud reeglid, ning nõukogu määruses (EÜ) nr 479/2008 ette nähtud nõuetele vastavuse rakendamise üksikasjalikud reeglid (ELT L 141, lk 18, ning parandused ELT 2005, L 37, lk 22, ja ELT 2006, L 144, lk 30), mida on muudetud komisjoni 8. mai 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 380/2009 (ELT L 116, lk 9, edaspidi „määrus nr 796/2004”), artiklis 73a on sätestatud:

„1. Kui põllumajandustootjale on pärast toetuse maksmist vastavalt määrusele (EÜ) nr 795/2004 antud toetusõigusi ja tehakse kindlaks, et antud on alusetu hulk toetusõigusi, tagastab kõnealune põllumajandustootja alusetult saadud hulga õigusi määruse (EÜ) nr 1782/2003 artiklis 42 osutatud riiklikku reservi.

[...]

Alusetu hulk toetusõigusi loetakse *ab initio* mitteantuks.

2. Kui pärast toetusõiguste andmist põllumajandustootjatele vastavalt määrusele (EÜ) nr 795/2004 tehakse kindlaks, et toetusõiguste väärtus on liiga kõrge, peab nimetatud väärtust vastavalt kohandama. Selline kohandamine viiakse läbi ka toetusõiguste suhtes, mis on vahepeal teistele põllumajandustootjatele üle antud. Vähendatud hulk antakse üle määruse (EÜ) nr 1782/2003 artiklis 42 osutatud riiklikku reservi.

Toetusõigused loetakse *ab initio* antuks väärtuses, mis on saadud kohandamise teel.

2a. Kui lõigete 1 ja 2 rakendamisel tehakse kindlaks, et põllumajandustootjale määruse (EÜ) nr 795/2004 kohaselt eraldatud toetusõiguste arv on väär ning kui mittenõuetekohane eraldamine ei mõjuta põllumajandustootjale antud toetusõiguste koguväärtust, siis arvutab asjaomane liikmesriik toetusõigused uuesti ning vajaduse korral parandab põllumajandustootjale antud toetusõiguste liigi. Kuid see ei kehti, kui põllumajandustootjad oleksid saanud vead hõlpsasti avastada".

15 Määruse nr 796/2004 artikli 73a lõige 2a lisati sellesse määrusesse komisjoni 20. augusti 2007. aasta määrusega (EÜ) nr 972/2007 (ELT L 216, lk 3), mille põhjendus 19 on sõnastatud järgmiselt:

„Teatavatel juhtudel ei mõjuta toetusõiguste mittenõuetekohane eraldamine koguväärtust, vaid üksnes põllumajandustootja toetusõiguste arvu. Sellistel juhtudel peaks liikmesriik tegema parandused seoses asjaomaste eraldistega või võimaluse korral toetusõiguste liigiga ilma kõnealuse eraldise väärtust vähendamata. Kõnealune säte kehtib üksnes siis, kui põllumajandustootja ei oleks olnud võimeline viga märkama".

Määrus (EÜ) nr 1122/2009

16 Komisjoni 30. novembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 1122/2009, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 73/2009 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses põllumajandustootjate otsetoetuskavade alusel makstavate toetuste nõuetele vastavusega, ümbersuunamisega ning ühtse haldus- ja kontrollisüsteemiga ning määruse (EÜ) nr 1234/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses veinisektori toetuskavade alusel makstavate toetuste nõuetele vastavusega (ELT L 316, lk 65, ja parandus ELT 2013, L 246, lk 3), artiklis 81 on ette nähtud:

„1. Ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 73/2009 artikli 137 kohaldamist, kui pärast toetusõiguste jaotamist põllumajandustootjatele kooskõlas määrusega (EÜ) nr 795/2004 või määrusega (EÜ) nr 1120/2009 tehakse kindlaks, et teatavad toetusõigused on jaotatud põhjendamatult, loobub asjaomane põllumajandustootja alusetult jaotatud õigustest määruse (EÜ) nr 73/2009 artiklis 41 osutatud riikliku reservi kasuks.

[...]

2. Ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 73/2009 artikli 137 kohaldamist, kui pärast toetusõiguste jaotamist põllumajandustootjatele kooskõlas määrusega (EÜ) nr 795/2004 või määrusega (EÜ) nr 1120/2009 tehakse kindlaks, et toetusõiguste väärtus on liiga kõrge, kohandatakse väärtust sellele vastavalt. Selline kohandamine toimub ka toetusõiguste suhtes, mis on vahepeal teistele põllumajandustootjatele üle antud. Vähendamise väärtus määratakse määruse (EÜ) nr 73/2009 artiklis 41 osutatud riiklikku reservi.

Toetusõigused loetakse *ab initio* jaotatuks väärtuses, mis on saadud kohandamise teel.

3. Kui lõigete 1 ja 2 tähenduses tehakse kindlaks, et põllumajandustootjale määruse (EÜ) nr 795/2004 või määruse (EÜ) nr 1120/2009 kohaselt jaotatud toetusõiguste arv on väär ning kui alusetu jaotamine ei mõjuta põllumajandustootjale määratud toetusõiguste koguväärtust, siis arvutab asjaomane liikmesriik toetusõigused uuesti ning vajaduse korral parandab põllumajandustootjale jaotatud toetusõiguste liigi.

Esimest lõiku siiski ei kohaldata, kui põllumajandustootjad oleksid saanud vead hõlpsalt avastada."

17 Määruse nr 1122/2009 artikli 86 lõikes 1 on sätestatud:

„Määrus (EÜ) nr 796/2004 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2010.

Seda kohaldatakse siiski jätkuvalt enne 1. jaanuari 2010 algavate turustusaastate või toetusperioodide suhtes esitatavate toetusetaotluste suhtes”.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

18 18. juuli 2006. aasta otsusega määras Staatssecretaris määruse nr 1782/2003 artikli 43 alusel kindlaks P. J. Vonk Nordegraafile antavate toetusõiguste arvu ja väärtuse.

19 Selleks jagati talle perioodil 2000–2002 veiste eest makstud kogusummade keskmine väärtus samal ajavahemikul tema käsutuses olnud hektarite keskmise arvuga, mille tulemusena saadi tema „toetusõigus hektari kohta”.

20 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul oli sel ajavahemikul P. J. Vonk Nordegraafi käsutuses olnud hektarite keskmiseks arvuks määratud 10,76 hektarit.

21 P. J. Vonk Nordegraafil oli 2009. aastal 9,79 toetusõigust ja oma otsemakse taotluses nimetatud aasta eest deklareeris ta 10,76 hektari suuruse pindala.

22 Staatssecretaris võttis aga 30. juuni 2010. aasta otsusega arvesse väiksema hektarite arvu kui oli P. J. Vonk Nordegraafi poolt taotluses märgitud. 2009. aastal oli Madalmaade asutus pärast komisjoni esitatud märkusi muutnud põllumajandusmaa pindala kindlaksmääramise korda Madalmaades. Niisiis otsustati alates 2009. aastast kasutada põldude registrit, mis võtab arvesse nende „netopindala” ehk haritava põllumaa, mille seast on nüüdsest välja arvatud toetuskõlbmatud osad nagu kraavid, teepeenrad ja teed.

23 Asjaomase otsuse tagajärjel vähenes P. J. Vonk Nordegraafile ühtse otsemaksete kava alusel 2009. aasta eest makstav summa võrreldes eelnevate aastatega.

24 P. J. Vonk Nordegraaf esitas Staatssecretarisele 30. juuni 2010. aasta otsuse peale vaide ning viimane rahuldas 29. oktoobri 2010. aasta otsusega P. J. Vonk Nordegraafi vaide osaliselt.

25 P. J. Vonk Nordegraaf esitas viimase otsuse peale kaebuse ja 19. mai 2011. aasta muudetud otsusega (edaspidi „19. mai 2011. aasta otsus”) määras Staatssecretaris P. J. Vonk Nordegraafi maatükkide pindalaks 2009. aasta kohta 8,34 hektarit.

26 Põhikohtuasja poolte vahel ei ole nimetatud pindala suuruse osas vaidlust, samuti on pooled üksmeelel selle osas, et pindala vähendamine võrreldes eelmiste aastate omaga on pelgalt kõnealuste maatükkide mõõtmismeetodi muutmise tagajärg.

27 Eelotsusetaotluse esitanud kohtus väidab P. J. Vonk Nordegraaf siiski, et maatükkide identifitseerimise uue süsteemi kasutuselevõtu tõttu vähenes põllumaa pindala, mida ta saab nüüdsest oma toetusõiguste aktiveerimiseks kasutada. Seetõttu nõuab ta, et tema toetusõiguste arv ja väärtus arvutataks ümber 19. mai 2011. aasta otsusega kindlaksmääratud hektarite arvu alusel.

28 Neil asjaoludel otsustas College van Beroep voor het bedrijfsleven menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas määrust (EÜ) nr 73/2009, eelkõige selle artikleid 34, 36 ja 137 kohaldatakse nõuetekohaselt, kui põllumajandustootjale, kellel on maast sõltumatu tootmise alusel omandatud toetusõigused, mis määrati tema kasutuses oleva pindala kohta, ei maksta olulist osa nendest toetusõigustest välja pelgalt seetõttu, et väljamakseks kindlaks määratud toetuskõlblik pindala on mõõtmismeetodi muutmise

tagajärjel väiksem, kuigi ta on heauskselt deklareerinud muutumatult tema kasutuses olnud hektarite toetuskõlbliku pindala vastavalt liikmesriigis selle määruse artikli 34 kohaselt toetusõiguste aktiveerimisel kasutatud, kuid hiljem komisjoni poolt tagasi lükatud mõõtmismeetodile?”

Eelotsuse küsimuse analüüs

29 Oma küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada sisuliselt seda, kas liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et põllumajandustootja toetusõigused tuleb uuesti arvutada, kui tema toetusõiguste algsel kindlaksmääramisel jagati selle põllumajandustootja võrdlussumma liiga suure hektarite arvuga, mis tulenes asjaomases liikmesriigis tol ajal põllumajandusmaa pindala kindlaksmääramiseks kasutatud korrast.

30 Kõigepealt tuleb meenutada, et pärast vanade toetussüsteemide integreerimist ühtsesse otsemaksete kavasse määrusega nr 1782/2003 arvestati iga põllumajandustootja toetusõiguste väärtus nn ajaloolise meetodi valinud liikmesriikides selle toetuse määra alusel, mida asjaomane põllumajandustootja oli saanud vastaval võrdlusperioodil aastatel 2000–2002.

31 Igale toetuskõlblikule põllumajandustootjale anti seega teatav arv toetusõigusi, kusjuures toetusõiguste arv ja väärtus saadi sellel võrdlusperioodil talle makstud toetuste keskmise summa jagamisel samal perioodil arvestatud toetusõigusi andnud hektarite keskmise arvuga või jagamisel loomade kasvatamiseks kasutatud hektarite keskmise arvuga, nagu on ette nähtud määruse nr 1782/2003 artikli 43 lõike 2 punktis b.

32 Vastavalt määruse nr 73/2009 artiklis 34 sätestatule makstakse põllumajandustootjatele toetust toetuskõlbliku hektari kohta toetusõiguse aktiveerimisel ning üksnes aktiveeritud toetusõigused annavad õiguse nendega kindlaksmääratud summa maksmiseks.

33 Põhikohtuasjas määrati P. J. Vonk Noordegraafile 2006. aastal toetusõigused, mis olid arvutatud võrdlusperioodil veiste kasvatamise eest makstud toetuste alusel ja maatükkide alusel, mis olid sel perioodil tema käsutuses.

34 Pärast 2009. aastal toimunud põllumajandusmaade pindala kindlaksmääramise korra muutmist Madalmaades vähendas Madalmaade asutus P. J. Vonk Noordegraafi maatükkide pindala, mille tagajärjel muutus toetuskõlblike hektarite arv, mida ta sai nüüdsest oma toetusõiguste aktiveerimiseks kasutada, väiksemaks kui toetusõiguste arv, mis tal varem oli.

35 Kuna P. J. Vonk Noordegraaf ei saa enam toetust kõigi oma toetusõiguste alusel, nõuab ta Madalmaade asutuselt toetusõiguste ühikuväärtuse suurendamist, vähendades proportsionaalselt nende arvu, et kõnealuste toetusõiguste koguväärtus jääks samaks.

36 Teisisõnu nõuab P. J. Vonk Noordegraaf pädevalt asutuselt, et talle kuuluvate toetusõiguste arv ja väärtus arvutataks ümber, võttes aluseks 19. mai 2011. aasta otsuses kindlaks määratud maatükkide netopindala.

37 Seoses sellega tuleb kõigepealt meenutada, et määruse nr 73/2009 artiklis 36 on ette nähtud, et toetusõigusi hektari kohta ei muudeta, kui selles määruses ei ole sätestatud teisiti.

38 Kuivõrd iga aktiveeritud toetusõigus annab õiguse sellega kindlaksmääratud summa maksmiseks, siis tooks selle summa muutmine kaasa asjaomasele põllumajandustootjale makstava toetuse summa vähenemise või suurenemise. Samas, nagu tuleneb määruse nr 1782/2003 põhjendusest 29, on ühtse otsemaksete kava üks eesmärke võimaldada igal põllumajandustootjal saada jätkuvalt toetusi määras, mis on võrdne talle võrdlusperioodi jooksul makstud summadega.

39 Just seda nõuab P. J. Vonk Noordegraaf Staatssecretarisega peetavas kohtuvaidluses.

40 Siiski tuleb tõdeda, et ükski määruse nr 73/2009 säte ei näe selgelt ette võimalust muuta sellise põllumajandustootja toetusõigusi, kes on sattunud sarnasesse olukorda nagu P. J. Vonk Noordegraaf.

41 Ometi on komisjon talle selle määruse artikli 36 lõikes 2 antud rakendusvolituste teostamisel võtnud vastu määruse nr 796/2004, mille artikli 73a lõikes 2a on sätestatud, et kui põllumajandustootjale on alusetult eraldatud teatavaid toetusõigusi, kuid mittenõuetekohane eraldamine ei mõjuta talle antud toetusõiguste koguväärtust, siis arvutatakse toetusõigused uuesti, välja arvatud juhul, kui põllumajandustootjad oleksid saanud vead hõlpsasti avastada.

42 Põhikohtuasjas ei ole vaidlust selle üle, et P. J. Vonk Noordegraafile antud toetusõiguste koguväärtus vastab toetuse summa keskmisele, mida ta sai enne ühtse otsemaksete kava kehtestamist.

43 Madalmaade valitsus väidab aga, et kuna toetusõiguste koguväärtus arvutati välja kooskõlas tol ajal kehtinud eeskirjade ja nõuetega, ei ole 18. juuli 2006. aasta otsus, milles Staatssecretaris määras kindlaks P. J. Vonk Noordegraafile antavate toetusõiguste arvu ja väärtuse, ekslik.

44 Siinkohal tuleb esmalt märkida, et P. J. Vonk Noordegraafile oli esialgu ette nähtud teatav hulk toetusõigusi, mis arvutati võrdlusperioodil talle kuulunud maatükkide „brutopindala” alusel ning see arvutus tehti vastavalt Madalmaade asutuse tol ajal kasutatud meetodile.

45 Võttes arvesse 30. juuni 2010. aasta otsust, tegi Madalmaade asutus seejärel P. J. Vonk Noordegraafi maatükkide uue mõõtmise. Seekord jättis asutus kõnealuste maatükkide „netopindala” leidmiseks välja teatavad maastikuelemendid nagu teepeenrad, kraavid ja teed.

46 Järgnevalt tuleb märkida, et määruse nr 1782/2003 artikli 43 lõike 3 kohaselt ei hõlma söödamaa muu hulgas tiike ja teid. Lisaks ilmneb määruse nr 796/2004 artikli 30 lõike 2 ümberpööratud tõlgendamisest, et sellised maastikuelemendid nagu hekid, kraavid ja tarad ei kuulu põhimõtteliselt toetuskõlblike pindalade hulka.

47 Niisiis ei saa selliseid maastikuelemente nagu teepeenrad, teed ja kraavid toetuskõlbliku pindala kindlaksmääramisel põhimõtteliselt arvesse võtta.

48 Sellest järeldub loogiliselt, et selliseid maastikuelemente ei saa arvesse võtta ka põllumajandustootja toetusõiguste määramisel, sest sel moel omaks see põllumajandustootja sarnaselt P. J. Vonk Noordegraafiga toetusõigusi, mille arv on suurem, kui hektarite arv, mida ta võib pärast kasutada oma õiguste aktiveerimiseks.

49 Järelikult, kui pädev asutus on võtnud põllumajandustootja maatükkide kindlaksmääramisel neid elemente arvesse – nagu põhikohtuasjas –, siis tuleb sedastada, et talle antud toetusõiguste oli määruse nr 796/2004 artikli 73a lõike 2a tähenduses „väär”.

50 Lõpetuseks tuleb eeldada, et P. J. Vonk Noordegraafi olukorras olev põllumajandustootja ei oleks saanud hõlpsasti avastada tema maatükkide pindala kindlaksmääramisel tehtud vigu, sest need vead tulenesid otseselt pädeva asutuse toona kasutatud meetodist.

51 Seega tuleb asuda seisukohale, et vastavalt määruse nr 796/2004 artikli 73a lõikele 2a tuleb põllumajandustootja toetusõigused uuesti arvutada, kui asjaomases liikmesriigis põllumajandusmaa pindala kindlaksmääramise korra ebakorrektsuse tõttu määrati põllumajandustootjale alusetult teatav arv toetusõigusi, sest tema võrdlussumma jagati liiga suure hektarite arvuga.

52 Vastupidi Madalmaade valitsuse väitele ei sea seda hinnangut kahtluse alla ka määruse nr 73/2009 artikli 137 lõige 1, mille kohaselt käsitatakse enne 1. jaanuari 2009 põllumajandustootjatele määratud toetusõigusi alates 1. jaanuarist 2010 seaduslike ja korrektsetena.

53 Nagu tuleneb määruse nr 73/2009 põhjendusest 49, on nimetatud sätte eesmärk anda liikmesriikidele võimalus loobuda teatavatele põllumajandustootjatele alusetult tehtud maksete sissenõudmisest, võttes arvesse ülemääraseid õiguslikke ja halduslikke piiranguid, mida tooks endaga kaasa vajalike korrektsioonimeetmete kehtestamine. Peale selle piirab määruse nr 73/2009 artikli 137 lõige 2 lõike 1 ulatust, välistades selle kohaldamisalast faktiliselt ebakorrektsete taotluste põhjal määratud toetusõigused.

54 Eeltoodust tuleneb, et määruse nr 73/2009 artikli 137 lõike 1 eesmärk on õiguskindluse põhimõttest tulenevatel põhjustel kaitsta heausklikke põllumajandustootjaid, kes olid saanud alusetuid toetusi, ja mitte karistada tulevikus selliseid põllumajandustootjaid, kes sarnaselt P. J. Vonk Noordegraafiga said liiga palju toetusõigusi, sest asjaomases liikmesriigis tol ajal kasutatud põllumajandusmaa pindala kindlaksmääramise korra ebakorrektsuse tõttu jagati nende võrdlussumma liiga suure hektarite arvuga.

55 Järelikult tuleb asuda seisukohale, et määruse nr 796/2004 artikli 73a lõige 2a ei kuulu määruse nr 73/2009 artikli 137 lõike 1 kohaldamisalasse.

56 Seda tõlgendust toetab määrus nr 1122/2009 – millega tunnistati kehtetuks ja asendati määrus nr 796/2004, mis kohaldub *ratione temporis* põhikohtuasja asjaoludele –, eelkõige selle artikli 81 ülesehituse tõttu.

57 Kõnealuse artikli lõigetes 1 ja 2 on liidu seadusandja selgelt näidanud, et nimetatud sätetes ette nähtud reegleid – täpsemalt nõuet, et alusetult antud toetusõigused tuleb loovutada riiklikusse reservi, ning nõuet, et toetusõiguste väärtust tuleb kohandada, kui tehakse kindlaks, et see on liiga kõrge – kohaldatakse, ilma et see piiraks määruse nr 73/2009 artikli 137 sätteid.

58 Seevastu määruse nr 1122/2009 artikli 81 lõige 3, mille sõnastus vastab määruse nr 796/2004 artikli 73a lõike 2a omale, ei sisalda ühtegi viidet määruse nr 73/2009 artiklile 137, mistõttu ei kuulu määruse nr 1122/2009 artikli 81 lõige 3 viimati nimetatud sätte kohaldamisalasse.

59 Arvestades eespool toodud kaalutlusi, tuleb esitatud küsimusele vastata, et määruse nr 796/2004 artikli 73a lõiget 2a tuleb tõlgendada nii, et põllumajandustootja toetusõigused tuleb uuesti arvutada, kui tema toetusõiguste algsel kindlaksmääramisel jagati selle põllumajandustootja võrdlussumma liiga suure hektarite arvuga, mis tulenes asjaomases liikmesriigis tol ajal põllumajandusmaa pindala kindlaksmääramiseks kasutatud korrast. Määruse nr 73/2009 artiklit 137 ei kohaldata määruse nr 796/2004 artikli 73a lõike 2a kohase korrigeerimise suhtes.

Kohtukulud

60 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

Komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 796/2004, millega kehtestatakse nõukogu määrustes (EÜ) nr 1782/2003 ja (EÜ) nr 73/2009 ette nähtud nõuetele vastavuse, toetuse ümbersuunamise ning ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi rakendamise üksikasjalikud reeglid, ning nõukogu määruses (EÜ) nr 479/2008 ette nähtud nõuetele vastavuse rakendamise üksikasjalikud reeglid, ja mida on muudetud komisjoni 8. mai 2009. aasta määrusega (EÜ)

nr 380/2009, artikli 73a lõiget 2a tuleb tõlgendada nii, et põllumajandustootja toetusõigused tuleb uuesti arvutada, kui tema toetusõiguste algsel kindlaksmääramisel jagati selle põllumajandustootja võrdlussumma liiga suure hektarite arvuga, mis tulenes asjaomases liikmesriigis tol ajal põllumajandusmaa pindala kindlaksmääramiseks kasutatud korrast. Nõukogu 19. jaanuari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 73/2009, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames põllumajandustootjate suhtes kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks, muudetakse määruseid (EÜ) nr 1290/2005, (EÜ) nr 247/2006, (EÜ) nr 378/2007 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1782/2003, artiklit 137 ei kohaldata määruse nr 796/2004 artikli 73a lõike 2a kohase korrigeerimise suhtes.

Allkirjad